

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

ПРОГРАМА

ВАРІАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СОЦІОЛОГІЯ»

підготовки бакалавра

напрямів 6.030504 економіка підприємства, 6.030509 облік і аудит

Харків
ХНУМГ
2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківським національним університетом міського господарства імені О. М. Бекетова

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: к. філос. н., доц. Л. О. Радіонова

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова як тимчасово діюче до затвердження науково-методичної комісії з напрямів *6.030504 економіка підприємства, 6.030509 облік і аудит.*

Протокол № 7 від «26» березня 2013 року.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Політологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.030504 економіка підприємства, 6.030509 облік і аудит

Предмет вивчення дисципліни: сутність, закономірності і випадковості соціальних відносин і процесів у суспільстві.

Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1.1 Філософія 1.7 Правознавство 1.9 Історія України, Політологія	Місто як соціальна система Психологія

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

ЗМ 1 Загальні питання теорії соціології

ЗМ 2 Суспільство як соціальна система

ЗМ 3 Особистість в системі культури

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Мета: формування системи знань про основні поняття соціології, історію її становлення у світі та в Україні, усвідомлення сутності соціального життя та соціальної структури суспільства, опанування методики сучасного соціологічного аналізу суспільних відносин.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «соціологія» є:

- набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів соціологічного знання;
- розуміння сутності соціальної структури та соціальної стратифікації сучасного суспільства;
- дослідження критеріїв класифікації та ознак соціальних інститутів;
- дослідження різноманіття культури і культурні універсалії;
- аналіз структури особистості та її поведінки.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- понятійно-категоріальний апарат сучасної соціологічної науки; - специфіку соціального в рамках різних наукових шкіл;
- закономірності, зв'язки і взаємини соціальних процесів; - сутність і зміст сучасної структури суспільства;

- технологію соціологічного дослідження;
- специфіку соціології як соціальної науки і як гуманітарного знання;

вміти :

- застосовувати одержані знання з метою соціологічного аналізу соціального життя;
- вміти відобразити наукову об'єктивність аналізу різноманітних соціальних змін і подій;
- аналізувати динаміку нових викликів і впливу сучасного суспільства;
- пояснити соціальну нерівність у суспільстві;
- органічно синтезувати теоретичне і емпіричне обґрунтування природи соціального;
- сформулювати соціологічне світогляд.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 144 години / 4,0 кредиту ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль: Соціологія

Програма курсу

ЗМ 1 Загальні питання теорії соціології

Тема 1. Соціологія як наука, її предмет.

Об'єкт, предмет і метод наукових досліджень. Типи пізнання соціальної реальності. Історичні умови виникнення соціології. Основні принципи наукового дослідження, реалізовані в соціології. Єдність теоретичного й емпіричного в соціології. Соціологія в системі наук.

Тема 2. Історія розвитку соціології в країнах Західної Європи, США, України.

Зарубіжна соціологія в XIX і першій половині XX ст.: О.Конт, Г.Спенсер, Г.Тард., Г.Лебон, Ф.Тьонніс, К.Маркс, Е.Дюркгейм, М.Вебер, Л.Ф.Уорд, Ч.Кулі, Р.Парк. Зарубіжна соціологія у другій половині XX ст. Макросоціологічні теорії: структурний функціоналізм, неоеволюціонізм, теорії соціальних змін, теорії соціального конфлікту, теорії соціальних систем. Мікросоціологічні теорії: теорія соціального обміну, символічний інтеракціонізм, теоретичний гуманізм, феноменологічна соціологія, етнометодологія. Вітчизняна соціологія.

Тема 3. Суспільство як соціальна система

Рівні соціальної реальності. Типи соціальних систем. Соціальна взаємодія і соціальні відносини.

ЗМ 2 Соціальна структура суспільства

Тема 4. Інститути суспільства. Соціологія сім'ї

Інститути: їх роль у суспільстві. Структура, функції і дисфункції соціальних інститутів. Соціальні інститути політики, економіки, релігії, освіти, науки, сім'ї. Зміни соціальних інститутів. Сутність сім'ї як соціального інституту. Сімейна структура: форми сім'ї, форми шлюбу, типи владних структур, спосіб вибору партнера, правило вибору місця проживання, родовід і спадкування майна.

Тема 5. Соціологія економічного життя.

Соціальне, соціальні механізми в економіці. Структура економіки як соціального інституту. Функції економіки. Соціологічні дослідження економічного. Проблема соціального (економічного) нерівності (стратифікації), Свідомість і поведінки різних соціальних груп.

Тема 6. Соціальна структура, теорії соціальної стратифікації. Бідність і нерівність.

Соціальна структура: статуси і ролі. Соціальні групи і спільноти. Сутність соціальної стратифікації. Історичні типи стратифікації. Виміри стратифікації. Бідність і нерівність. Багаті, вимір нерівності. Вимір бідності. Рівень життя. Убогість. Депривація. Субкультура бідності. Соціальна мобільність, її види. Міграція.

ЗМ 3 *Культура, особа і соціальна взаємодія*

Тема 7. Культура і суспільство

Соціологічне розуміння культури. Структурні компоненти культури. Культурне різноманіття та культурні універсалії. Культурний шок.

Тема 8. Соціалізація і життєвий цикл

Соціалізація. Суб'єкти та об'єкти соціалізації. Основні теорії розвитку дітей. «Несоціалізовані» діти. Агенти соціалізації. Життєвий шлях. Соціалізація та індивідуальна свобода.

Тема 9. Конформність і девіація

Людина і особистість. Структура особистості. Соціальна взаємодія і повсякденне життя. Конформність і девіація. Біологічне і психологічне пояснення девіації. Соціальна аномія. Теорії стигматизації.

3. Рекомендована література

1. Гидденс Э. Социология. М., 1999.
2. Мационис Дж. Социология. – М., СПб. 2004
3. Основы социологии: Курс лекций / Под. ред. А. Г. Эфендиева. – М., 2002.
4. Ритцер Дж. Современные социологические теории. – М., СПб., 2002.
5. Смелзер Н. Социология. – М., 1994.
6. Социология/ Под ред. В. Н. Лавриненко. – М. ЮНИТИ, 2009.
7. Социология / Под. ред. Г. В. Осипова. – М.: Мысль, 2010.
8. Социология: учебник для вузов / А. И. Кравченко, А. Ф. Анушин, - СПб.: Питер, 2012. - 432 с.
9. Тощенко Ж. Т. Социология: Общий курс. – М.: Юрайт-Издат., 2010.
10. Фролов С. С. Социология: Учебник для вузов. – М., 2007.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання напряму 6.030504 економіка підприємства, 6.030509 облік і аудит – *іспит*

5. Засоби діагностики успішності навчання – комплекти тестових завдань для модульних робіт, індивідуальні завдання - теми есе.

Навчальне видання

Програма
варіативної навчальної дисципліни

«Соціологія»

підготовки бакалавра

напрямів 6.030504 економіка підприємства, 6.030509 облік і аудит

Розробник: **РАДІОНОВА** Людмила Олексіївна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 181 а

Підп. до друку 16.09.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,2

Зам. № 9437

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.